

85 %
av eleverna
tar examen

Skolledarrapport Transportprogrammet 2023/2024

Trender och statistisk inom
landets transportutbildningar

Dimensioneringen av gymnasieskolan en ödesfråga

Söktrycket fortsätter att vara högt på landets transportskolor som i dag har nästan dubbelt så många sökande som antal utbildningsplatser. Det är också allt fler tjejer som vill bli lastbilschaufförer.

På TYA har vi länge efterfrågat fler utbildningsplatser på Fordons- och transportprogrammet inriktning transport, för att möta både den stora kompetensbristen i transportsektorn och intresset för yrket bland landets unga. Nu kommer svaret som kan bli en ödesfråga för hela vår bransch.

Ändringar i skollagen, som börjar gälla från terminsstarten 2025, innebär att kommuner, enskilda huvudmän och regioner har till ansvar att dimensionera gymnasieskolan och komvux. Syftet är att antalet utbildningsplatser bättre ska spegla arbetsmarknadens behov. Det här är något som TYA bevakar noga, då det visat sig att Skolverkets planeringsunderlag baserats på felaktiga uppgifter kring antalet yrkesverksamma förare i Sverige. TYA jobbar nu gemensamt med parterna för att dimensioneringen ska få den effekt som lagändringen syftar till och att framtidens utbildningsplatser speglar det verkliga behovet i transportbranschen.

TYAs skolledarrapport visar på en vital utbildning med högt söktryck, hög attraktionskraft bland både tjejer och killar och hög andel som tar examen. Det är också det yrkesprogram som har högst etableringsgrad, det vill säga flest unga som får jobb direkt efter skolan. För att säkra transportbranschens rekryteringsbehov har vi tagit fram ett åtgärdsprogram som du hittar på sidan 9.

Lena Törnstrand
Projektledare, TYA

SNABBFAKTA

85 %

Så stor andel lämnar årskurs 3 med examen. Samma andel, 85 %, går ut med YKB och C-körkort. 76 % går ut med YKB och CE-körkort.

83 %

Så stor andel får jobb som lastbilschaufför direkt efter examen.

825

Så många kvinnliga elever går transportinriktningen i årskurs 2, vilket motsvarar 34 procent. Antalet manliga elever är 1 578.

Om skolledarrapporten 2023/2024

I dag bedriver 95 svenska gymnasieskolor transportutbildning. Av dem besvarade 94 skolor enkäten som genomförs årligen av TYA.

Tack till de skolor som deltagit och svarat på enkäten.

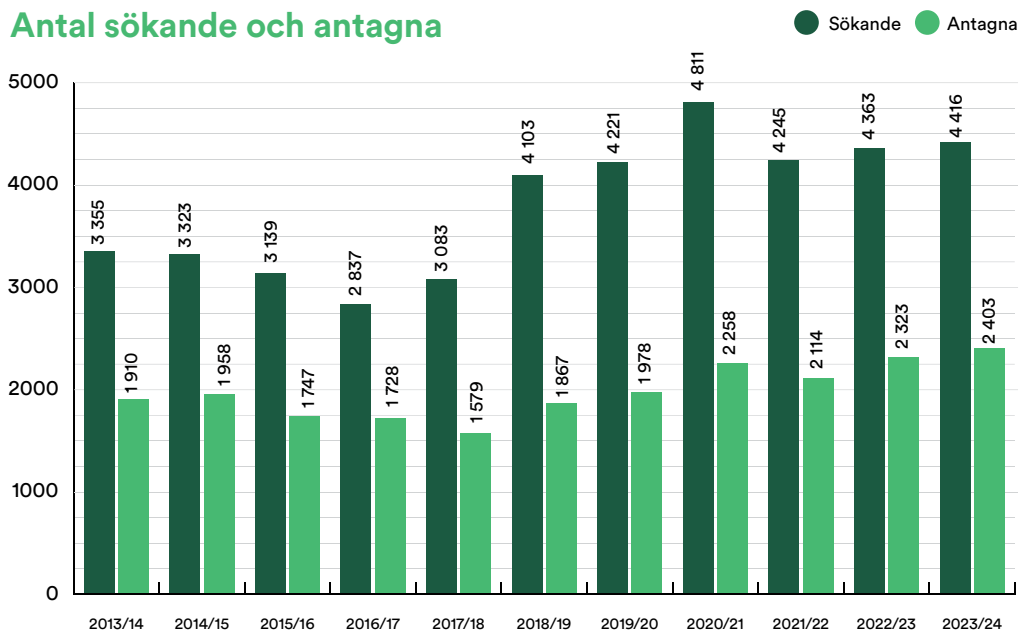
Söktrycket fortsätter att öka

Antalet sökande till Fordons- och transportprogrammet ökar för tredje året i rad. Antalet utbildningsplatser har också ökat för läsåret 2023/2024, men trots fler platser är det fortfarande i genomsnitt 2 sökanden per plats för inriktning transport. I Blekinge, Södermanland, Värmland och Västmanland är söktrycket extra högt, med minst 2,5 sökanden per plats, vilket gör det extra svårt för ungdomarna i dessa län att genomföra sina yrkesdrömmar.

Det är fortsatt allt fler tjejer som vill bli lastbilschaufförer. Transportprogrammet har 825 kvinnliga elever i årskurs 2, vilket motsvarar 34 % av alla elever. Det är den högsta uppmätta siffran i vår undersökning sedan den första skolledarrapporten släpptes 2011. Det är fortfarande stor skillnad på hur det ser ut i skolorna jämfört med transportbranschen i stort, men trenden med allt fler kvinnliga elever ger en indikation på större mångfald för framtiden.

Antal sökande och antagna

Söktryck per län

Region	Sökande	Antagning åk 2 *	Ratio sökande **	Andel tjejer %
Stockholm	271	142	1,9	28,6 %
Uppsala	146	91	1,6	38,5 %
Södermanland	191	74	2,6	30,8 %
Östergötland	229	115	2,0	40,9 %
Jönköping	211	118	1,8	33,9 %
Kronoberg	91	77	1,2	20,8 %
Kalmar	182	117	1,6	23,5 %
Blekinge	55	22	2,5	40,9 %
Skåne	485	278	1,7	34,3 %
Halland	182	75	2,4	36,0 %
Västra Götaland	615	281	2,2	30,5 %
Värmland	308	120	2,6	35,8 %
Örebro	163	90	1,8	45,6 %
Västmanland	173	62	2,8	40,3 %
Dalarna	256	125	2,0	40,8 %
Gävleborg	140	88	1,6	33,0 %
Västernorrland	181	90	2,0	44,1 %
Jämtland	181	95	1,9	34,7 %
Västerbotten	174	110	1,6	39,1 %
Norrbotten	182	98	1,9	34,7 %
TOTAL	4 416	2 268	2,0	34 %

Fotnot: Gotlands län är inte representerat i listan då det inte finns någon transportskola i länet.

* Antal antagna inriktning transport.

** Genomsnittligt antal sökanden per plats.

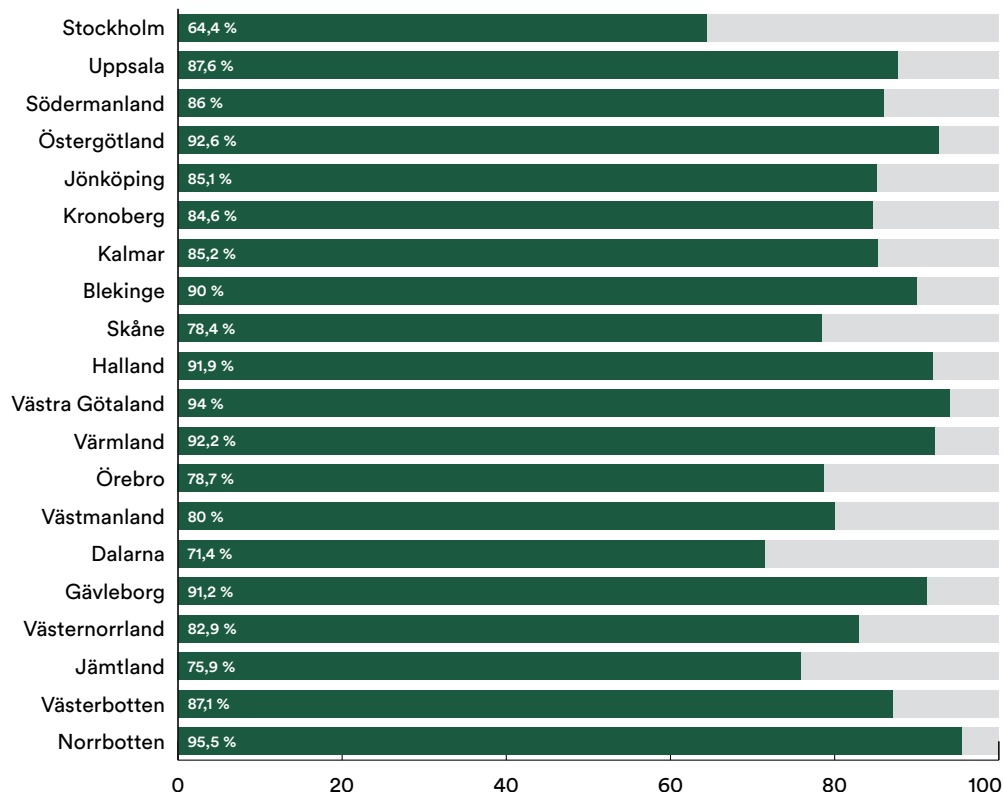
Hög andel får jobb efter examen

Elever som går Fordons- och transportprogrammet med inriktning transport har stora möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. 83 % av eleverna får jobb direkt efter avslutad examen vilket ger en mycket hög etableringsgrad jämfört med andra yrkes- och gymnasieprogram. Den höga andelen som går ut i jobb är dock ingen nyhet utan är en trend som varit stark över tid.

SNABBFAKTA

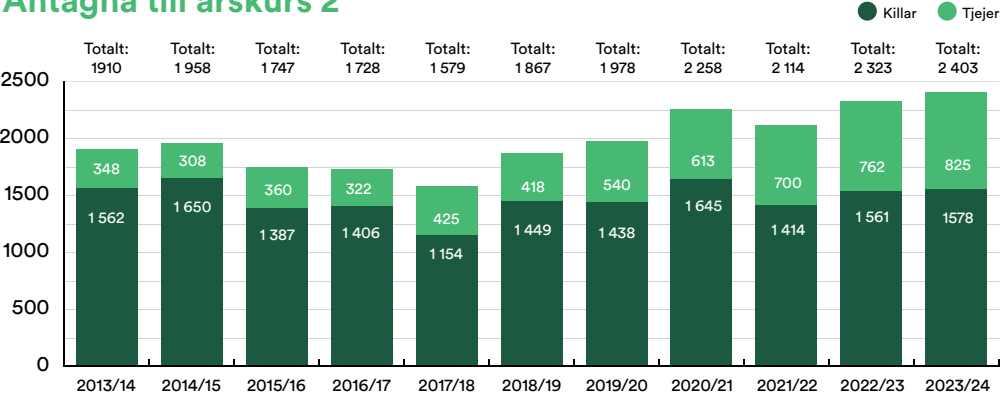
Av de 94 skolor som svarat på enkäten är 69 kommunala, 1 landstingsägd och 24 antingen privata eller friskolor.

Andel i jobb efter årskurs 3 per län

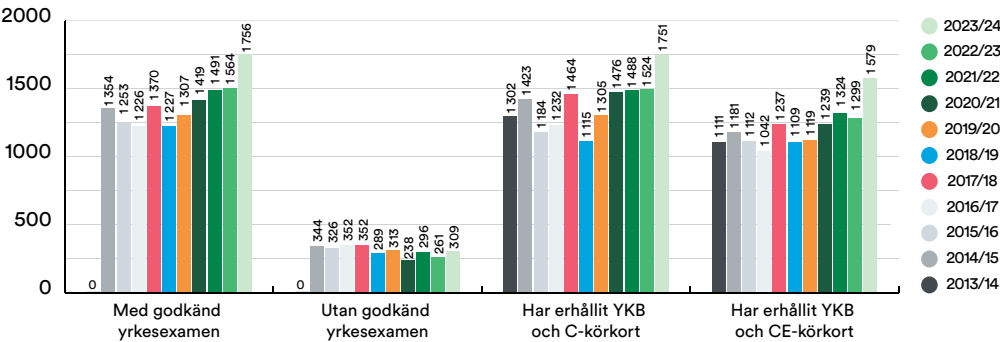

Antagna och examensgrad

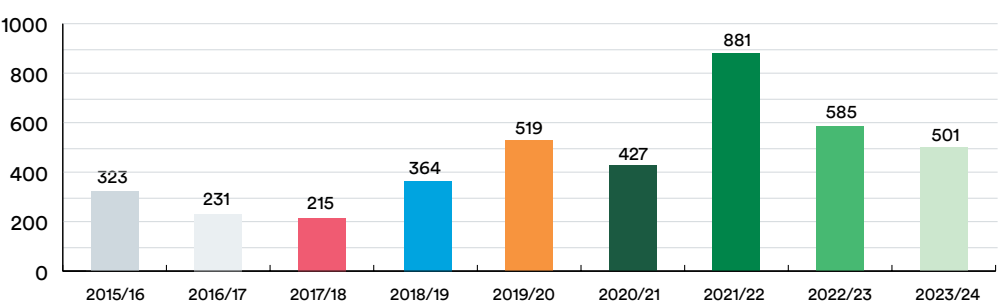
Antagna till årskurs 2

Examen och behörigheter årskurs 3

Antagna till vuxenutbildning

”Det spelar ingen roll om du är kille eller tjej”

På Brogymnasiet i Kristinehamn är hälften av transport-eleverna tjejer. För läraren Henrik Moberg och eleverna Linnea Tor och Emil Eriksson är det en självklarhet och de vänder på frågan: varför skulle det inte vara så?

För Emil Eriksson var det en självklarhet att söka Fordons- och transportprogrammet eftersom pappa är lastbilschaufför. För Linnea Tor var valet lite mer oväntat.

– Jag har ingen i familjen som kör lastbil. Men jag ville gå något praktiskt och tyckte det verkade kul när jag såg tv-program med tjejer som körde.

Bra förebilder har varit en viktig nyckel för att locka fler tjejer till utbildningen, berättar Henrik Moberg.

– Vi har både tjejer och killar på bilder när vi annonserar och när vi har öppet hus. Våra bästa ambassadörer är före detta elever. Tjejer som kör och är synliga i samhället.

Varför är det viktigt med jämställdheten?

– Det spelar ju ingen roll egentligen om du är kille eller tjej. Du kan utföra arbetsuppgifterna ändå. Det handlar mer om hur du är som individ, säger Henrik Moberg.

Hur reagerar era APL-företag när det dyker upp tjejer?

– De är vana vid det här laget, men när våra elever är ute och kör på en industri eller byggföretag kan de få höra “Oj, en tjej, vänta så ska du få hjälp”. Vadå hjälp? Inom de mansdominerade branscherna ligger vi långt framme och de ligger efter.

SNABBFAKTA

**Avhopp i % och antal
(drop out)**

9,1 %
Årskurs 1 (206)

4,1 %
Årskurs 2 (93)

1,9 %
Årskurs 3 (42)

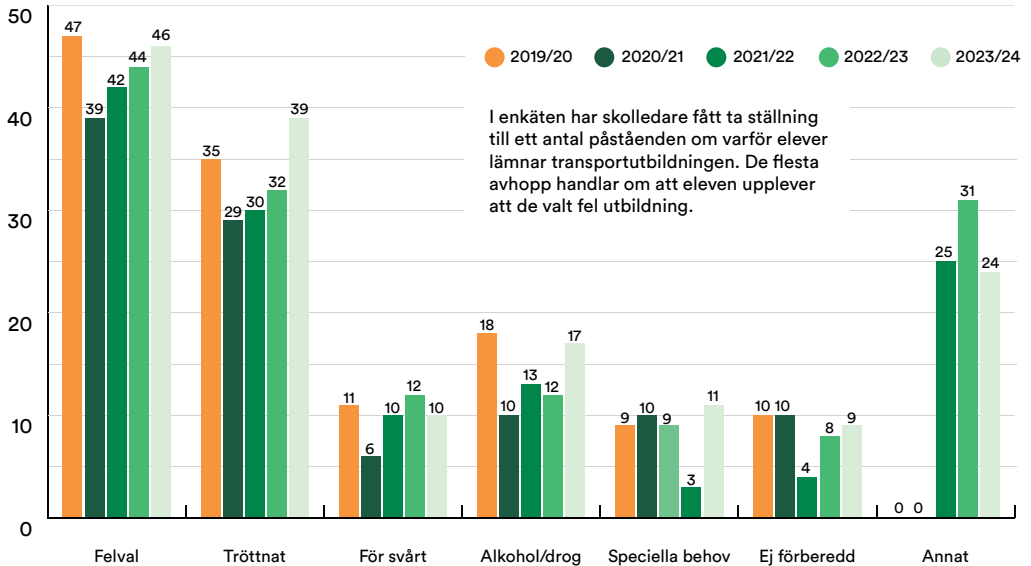
**Ansluter under termin i
% och antal (drop in)**

5,2 %
Årskurs 1 (119)

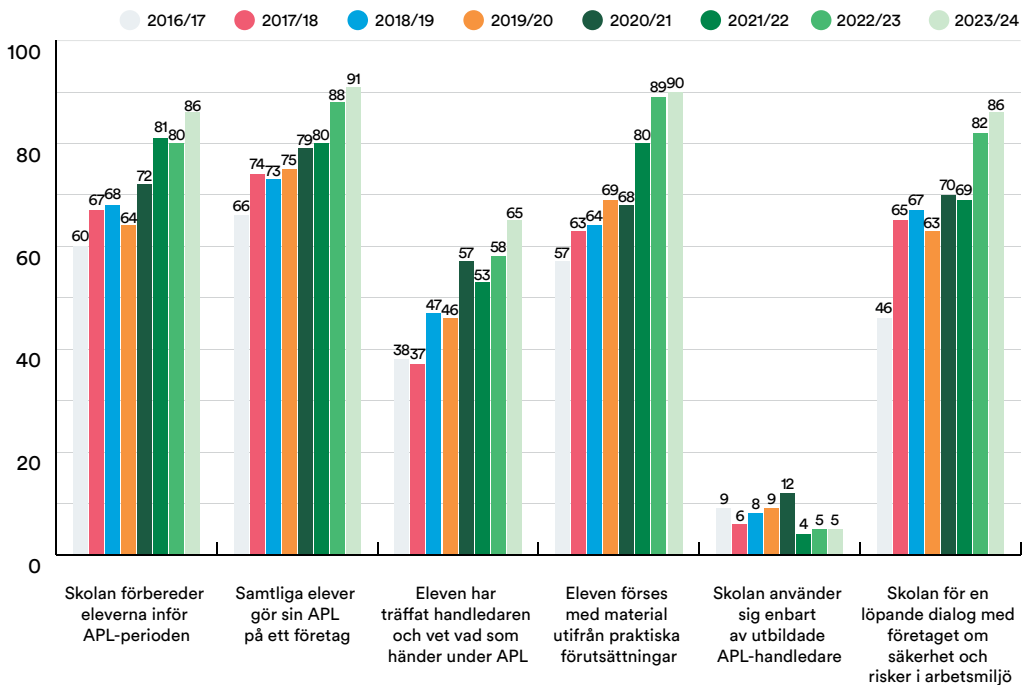
2,9 %
Årskurs 2 (66)

0,4 %
Årskurs 3 (9)

Anledning till avhopp

Skolorna om sitt arbete med arbetsplatsförlagt lärande (APL)

Åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen

Transportbranschen är avgörande för ett välfungerande samhälle. Politiska beslut och initiativ har aldrig varit viktigare. Vi har identifierat 5 områden där beslutsfattare med stöd av branschen kan göra skillnad. Här TYAs förslag på åtgärder framåt.

Öka antalet utbildningsplatser

Utbildningsplatserna måste bli fler, både på Transportprogrammet och Vuxenutbildningen. Den kommande dimensioneringen av gymnasieskolan behöver möta både ungdomarnas intresse för transportbranschen och det stora rekryteringsbehovet.

Stärkt attraktivitet

Synen på yrkesprogrammen behöver förändras och statusen höjas. Det krävs politiska initiativ för att skapa en attitydförändring bland studievägledare, ungdomar och föräldrar.

Ökad jämställdhet

Allt fler tjejer väljer att bli lastbilsförare, men det behövs också politiska initiativ för att minska könsstereotypiska val till utbildningar. I syfte att skapa en bättre mångfald på arbetsmarknaden.

Bättre samverkan

Utbildningskvaliteten behöver stärkas och det görs bäst genom samverkan mellan utbildare, beslutsfattare och branschen.

Långsiktiga investeringar

I en bransch med snabb teknisk utveckling behöver beslutsfattare ta långsiktiga investeringsbeslut och säkra utbildningarnas investeringsplaner i fordon och maskiner, men också satsa på lärarnas kompetensutveckling.

Vi på TYA utvecklar anslutna företag och medarbetare i morgondagens transportbransch.

Vi driver på utvecklingen för säkrare och mer hållbara arbetsmiljöer.

Tillsammans med våra parter och företag, dess medarbetare samt skolor och myndigheter arbetar vi för att skapa Sveriges bästa jobb.